

18. Jared, J. (2022). Seven Takes on the Tax Impacts of the War in Ukraine. *Bloomberg Tax*. March 8th. URL : <https://news.bloombergtax.com/tax-insights-and-commentary/seven-takes-on-the-tax-impacts-of-the-war-in-ukraine>.

19. Mehrotra, A.K. (2010). The Price of Conflict: War, Taxes, and the Politics of Fiscal Citizenship. *Michigan Law Review*. Vol. 108. Is. 6. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/232697796.pdf>.

20. Support employees and the army: how business works during the war. *European Business Association*. URL : <https://eba.com.ua/en/pidtrymuyut-komandy-ta-armiyu-yak-pratsyuye-biznes-v-umovah-vijny/>.

21. The cost of the global arms race (2023). What a "war tax" means for the global economy. *The Economist*. May 23rd. URL : <https://www.economist.com/international/2023/05/23/the-cost-of-the-global-arms-race>.

УДК 336.221.262:355.018

JEL Classification: H30, H21, H30, H56, H68

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2023-1.89.03>

Конон Багрій, к.е.н., доцент,

<http://orcid.org/0000-0002-3516-9565>

Алла Чернопол, д.е.н., професор,

<https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

Сергій Рилєєв, к.е.н., доцент,

<http://orcid.org/0000-0002-2058-1004>

Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. У сучасних умовах кожен суб'єкт господарювання в Україні функціонує у складному, нестабільному та динамічному середовищі. На перший план виходять кількісні та якісні властивості підприємства щодо здатності до самовиживання та забезпечення розвитку в умовах дестабілізуючої дії непередбачуваних та важкопрогнозованих зовнішніх і внутрішніх факторів. Здатність підприємства до своєчасного виконання антикризових заходів, ефективного функціонування та динамічного розвитку є індикатором його економічної безпеки. Тому недосконалість обліково-аналітичної складової інформаційної системи забезпечення економічної безпеки є надзвичайно актуальною проблемою, яка потребує вирішення та

ФІНАНСИ, ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

перебуває у просторі підвищеної уваги як вітчизняних, так і закордонних науковців та спеціалістів з фінансово-економічної безпеки.

Мета статті полягає в розкритті можливостей та перспектив створення на підприємстві комплексної обліково-аналітичної інформаційної системи, яка дозволяє досягти системності та комплексності, структури та організації процесу управління підприємством у рамках концепції економічної безпеки. **Методологія.** У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові теоретичні методи: системний аналіз – для з'ясування основних категорій дослідження; метод індукції – на етапі збору, систематизації і обробки інформації для проведення дослідження; метод дедукції – у процесі теоретичного осмислення проблеми; методи аналізу, синтезу, абстрагування та конкретизації – у процесі дослідження перспектив створення на підприємстві комплексної обліково-аналітичної інформаційної системи; абстрактно-логічний метод – для здійснення теоретичних узагальнень та висновків щодо вдосконалення обліково-аналітичної складової інформаційної системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Результати. У статті розглядається важливість обліково-аналітичної інформації, необхідної для управління підприємством. Розкриваються основні загрози економічній безпеці підприємства, що формуються у системі бухгалтерського обліку. Як основний елемент економічної безпеки подана система внутрішнього контролю підприємства. Розроблена схема руху бухгалтерської управлінської інформації. Окреслені основні завдання комплексної інформаційної обліково-аналітичної системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Доведено, що інформаційна безпека в Україні під час війни обов'язково повинна бути підпорядкована критеріям конфіденційності, цілісності та доступності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що рекомендації і пропозиції, викладені у дослідженні, спрямовані на обґрунтування необхідності подальшого пошуку шляхів удосконалення обліково-аналітичної складової інформаційної системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Для цього побудована чітка логічна схема своєчасного виявлення та ліквідації можливих небезпек та загроз, зменшення наслідків господарського ризику внаслідок ефективного використання інформаційно-аналітичного апарату.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі мають стати дослідження щодо впливу елементів облікової політики на економічну безпеку підприємства у сучасних умовах війни в Україні та вдосконалення бухгалтерської, податкової та управлінської систем як факторів забезпечення економічної безпеки від зовнішніх загроз.

Ключові слова: економічна безпека; обліково-аналітична інформаційна система; суб'єкт господарювання; інформація.

Кількість джерел: 10; кількість рисунків: 1.

Konon Bagrii, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
<http://orcid.org/0000-0002-3516-9565>

Alla Chornovol, Doctor of Economic Sciences, Professor,
<https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

Serhii Rylieiev, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
<http://orcid.org/0000-0002-2058-1004>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE,
Chernivtsi

ACCOUNTING AND ANALYTICAL COMPONENT OF THE INFORMATION SYSTEM ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

Summary

In today's conditions of a full-scale war with the Russian Federation, every business entity in Ukraine operates in a complex, unstable and dynamic environment, the changes of which are accompanied by constant strengthening of competition, acceleration of inflationary processes, growth of business risks and the danger of destruction of logistics and partnership ties. Currently, the quantitative and qualitative properties of the enterprise regarding the ability to survive and ensure development in the conditions of the destabilizing effect of unpredictable and hard-to-forecast external and internal factors come to the fore.

The enterprise's ability to timely implement anti-crisis measures, effective functioning and dynamic development is an indicator of its economic security. Therefore, the accounting and analytical component of the information system for ensuring economic security is an extremely urgent problem that needs to be solved and is under increased attention of both domestic and foreign scientists and specialists in financial and economic security.

The purpose of the article is to reveal the possibilities and prospects of creating a complex accounting and analytical information system at the enterprise, which allows achieving systematicity and complexity, structure and organization of the enterprise management process within the framework of the concept of economic security.

The article considers the importance of accounting and analytical information necessary for enterprise management. The main sources of threats to the economic security of the enterprise, which are formed in the accounting system, are revealed. The internal control system of the enterprise is presented as the main element of economic security. A scheme for the movement of accounting management information has been developed. The main tasks of the complex information accounting and analytical system for ensuring the economic security of the enterprise are outlined. It has been proven that information

security in Ukraine during the war must necessarily be subject to the criteria of confidentiality, integrity and availability.

Keywords: economic security; accounting and analytical information system; entity; information.

Number of sources – 10; number of drawings – 1.

Постановка проблеми. Під час повномасштабної війни з російською федерацією кожен суб'єкт господарювання в Україні функціонує у складному, нестабільному та динамічному середовищі, зміни якого супроводжуються постійним посиленням конкуренції, прискоренням інфляційних процесів, зростанням бізнес-ризиків і небезпекою руйнування логістичних та партнерських зв'язків. Наразі на перший план виходять кількісні та якісні властивості підприємства щодо здатності до самовиживання та забезпечення розвитку в умовах дестабілізуючої дії непередбачуваних та важкопрогнозованих зовнішніх і внутрішніх факторів.

Здатність підприємства до своєчасного виконання антикризових заходів, ефективного функціонування та динамічного розвитку є індикатором його економічної безпеки. Тому обліково-аналітична складова інформаційної системи забезпечення економічної безпеки є надзвичайно актуальною проблемою, яка потребує вирішення та перебуває у просторі підвищеної уваги, як вітчизняних, так і закордонних науковців та спеціалістів з фінансово-економічної безпеки.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Наукова проблема економічної безпеки в системі інформаційного обліково-аналітичного забезпечення суб'єкта господарювання є за своїм охопленням широкою і багатогранною. Цьому науковому напрямку приділяли увагу у своїх працях як представники вітчизняної, так і зарубіжної науки. Економічна безпека, в силу її винятково важливої ролі в перманентній економіці, знаходиться в центрі уваги багатьох вчених-економістів. Теоретичні проблеми, пов'язані з різними аспектами економічної безпеки, розглядалися у роботах таких зарубіжних авторів: М. Вебера, К. Маркса, А. Маршалла, К. Менгера, А. Сміта, І. Фішера, Ф. Хайєка, Й. Шумпетера та ін.

У вітчизняній економічній науці досі залишається дискусійним питання про сутність економічної безпеки. До теперішнього часу налічується не менше двох десятків визначень різних за змістовим навантаженням. Серед українських авторів, які приділяли у своїх роботах значну увагу аспектам обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, можна виділити: Н. С. Акімову, О. В. Топоркову, Т. О. Євлаш [1], М. М. Бенько [2], С. І. Василішина [3], М. В. Вінічука [4], Т. М. Гнатюк, Н. Б. Мельник, Т. П. Банашкевич [5], Л. В. Гнилицьку [6], Г. А. Іващенко [7], В. В. Мірошник [8], З. Ф. Петряєву [9], А. М. Штангрет [10] та деяких ін.

Більшість визначень економічної безпеки, представлених у роботах вітчизняних науковців [1-10], можна поділити на три групи:

- визначення, що ототожнюють економічну безпеку з її цілями;
- визначення, що ототожнюють економічну безпеку з таким станом економіки, що тягне за собою низку сприятливих наслідків;
- визначення, у яких економічна безпека сприймається як стійкість розширеного відтворення.

Окремо варто виділити дослідження С. І. Василішина [3], у якому окреслено основні етапи та завдання облікового забезпечення управління активами підприємств у системі їхньої економічної безпеки, що ґрунтуються на процесному підході до організації обліку. Автор запропонував системну модель обліково-аналітичного забезпечення управління активами, яка поєднує етапи управління та відображає органічний взаємозв'язок обліку, аналізу, контролю та фінансового менеджменту господарюючого суб`єкта.

Досить цікаві та ґрунтовні пропозиції щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства у своїх працях наводять такі вчені, як Т. М. Гнатюк, Н. Б. Мельник, Т. П. Банашкевич [5], З. Ф. Петряєва, Г. А. Іваненко [9]. Варто зазначити, що досить дієвий механізм управління інформаційним ризиком, в основу якого покладено імплементацію в систему бухгалтерського обліку спеціальних методів перевірки та захисту інформації, властивих економічній безпеці, запропонувала Л. В. Гнилицька у своєму дослідженні. У ньому також розроблені методи оцінювання економічної надійності контрагентів, визначення

рівня ризику підприємницької діяльності, оцінювання стану та рівня економічної безпеки підприємства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У той же час, незважаючи на вагомий внесок науковців у дослідження щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, залишаються невирішеними та потребують подальших досліджень питання перспектив створення на підприємстві комплексної обліково-аналітичної інформаційної системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Виходячи з вищесказаного, сформулюємо **мету** статті, що полягає в розкритті можливостей та перспектив створення на підприємстві комплексної обліково-аналітичної інформаційної системи, яка дозволяє досягти системності та комплексності, структури та організації процесу управління підприємством у рамках концепції економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Трансформація економічної системи України, відповідно до євроінтеграційних тенденцій в умовах війни, супроводжується значним посиленням ролі економічної безпеки як фундаментальної основи економічно ефективної держави.

На наш погляд, економічна безпека підприємства включає в себе наявність конкурентних переваг, які обумовлені матеріальними, фінансовими, кадровими, техніко-технологічними ресурсами та організаційною структурою господарюючого суб'єкта, що відповідають його стратегічним цілям та завданням.

До основних елементів концепції економічної безпеки підприємства відносяться: захист комерційної таємниці та конфіденційної інформації; комп'ютерна безпека; внутрішня безпека; безпека будівель та споруд; фізична безпека; технічна безпека; безпека зв'язку; безпека господарсько-договірної діяльності; безпека перевезень вантажів та осіб; безпека рекламних, культурних, масових заходів, ділових зустрічей та переговорів; протипожежна безпека; екологічна безпека; радіаційно-хімічна безпека; конкурентна розвідка; інформаційно-

аналітична робота; пропагандистське забезпечення, соціально-психологічна, запобіжно-профілактична робота серед персоналу та його навчання з питань економічної безпеки; експертна перевірка механізму системи безпеки.

Водночас, до основних завдань концепції економічної безпеки будь-якої комерційної структури відносяться: захист законних прав та інтересів підприємства і його співробітників; збір, аналіз, оцінка даних та прогнозування розвитку; вивчення партнерів, клієнтів, конкурентів, кандидатів на відповідну посаду у компанії; своєчасне виявлення можливих загроз безпеці з боку зовнішнього середовища; недопущення проникнення на підприємство структур економічної розвідки конкурентів, організованої злочинності та окремих осіб із протиправними намірами; протидія технічному проникненню у злочинних цілях; виявлення, попередження та припинення можливої протиправної та іншої негативної діяльності співробітників підприємства на шкоду його безпеці; захист працівників підприємства від насильницьких посягань; забезпечення збереження матеріальних цінностей та відомостей, що становлять комерційну таємницю підприємства; отримання необхідної інформації для вироблення найбільш оптимальних управлінських рішень щодо стратегії та тактики економічної діяльності компанії; фізична та технічна охорона будівель, споруд, території та транспортних засобів; формування серед населення та ділових партнерів сприятливої думки про підприємство, що сприяє реалізації планів економічної діяльності та статутних цілей; відшкодування матеріальних та моральних збитків, завданого внаслідок неправомірних дій організацій та окремих осіб; контроль за ефективністю функціонування системи безпеки, удосконалення її елементів.

Питання забезпечення економічної безпеки на рівні підприємств розглядаються сьогодні переважно у рамках лише концепції корпоративного ризик-менеджменту. В даний час залишаються не розробленими окремі теоретичні та прикладні питання формування інформаційних систем бухгалтерського фінансового та управлінського обліку та звітності в рамках економічної безпеки підприємства.

Формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки в тривалій перспективі пов'язано з необхідністю розробки організаційних та методичних засад інформаційно-аналітичної оцінки діяльності окремих господарюючих суб'єктів держави. У той же час перманентні відносини, складність і динамічність економічного позиціонування підприємства вимагають значної зміни стилю та методів управління економічним середовищем суб'єкта господарювання, забезпечуючи водночас його економічну безпеку.

У зв'язку з цим, актуальними стають нові концепції, інструменти та прийоми роботи, що знаходять відображення в інтеграції бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та економічного аналізу в єдину комплексну інформаційну систему, що забезпечить підготовку ефективних поточних та перспективних управлінських рішень. Синтез перерахованих вище функцій шляхом інформаційного та організаційного об'єднання, дозволить змінити методологію, в основі якої буде закладено концепцію комплексної інформаційної обліково-аналітичної системи підприємства, спрямовану на підвищення економічної безпеки.

Термін «інформаційна система» використовується як у широкому, так і у вузькому значенні. У широкому значенні інформаційна система – це сукупність технічного, програмного й організаційного забезпечення, а також персоналу, призначена для того, щоб своєчасно забезпечувати зацікавлених користувачів належною інформацією. Економічна інформаційна система у вузькому значенні – це інформація, що формується в процесі роботи підприємства і призначена для виконання функцій ефективного управління ним, що відповідає стандартам економічної безпеки.

Вважаємо, що під інформаційною безпекою розуміється захищеність інформації та підтримка інфраструктури від випадкових або навмисних впливів природного або штучного характеру, які можуть завдати шкоди діяльності господарюючого суб'єкта. При цьому підтримуючою інфраструктурою безпеки є інформаційні системи підприємства, зокрема і бухгалтерські. Інформаційна безпека обов'язково повинна бути підпорядкована критеріям конфіденційності, цілісності та доступності.

Конфіденційність – це властивість інформаційних ресурсів, у тому числі інформації, яка пов'язана з тим, що вони не стануть доступними і не будуть розкриті для не уповноважених осіб.

Цілісність – незмінність інформації в процесі її передачі або зберігання.

Доступність – властивість інформаційних ресурсів, зокрема інформації, що визначає можливість їх отримання та використання на вимогу уповноважених осіб [8].

Бухгалтерські інформаційні системи складаються з програмного забезпечення, що реєструє документи та факти фінансово-господарської діяльності організації. Спеціальне програмне забезпечення дозволяє підвищити ефективність їхньої діяльності і значно спрощує управління бухгалтерським обліком, підвищує доступ до облікової інформації.

Застосування цифрових технологій для планування та прогнозування розвитку діяльності організації за різних умов дозволяє оперувати інформацією кількісного характеру, що важливо для проведення оперативного аналізу та контролю у господарській діяльності. На підставі отриманих даних з обліково-інформаційної системи підприємства з'являється можливість проводити оцінку чистого прибутку, чистих активів, грошових ресурсів, а також собівартості виробленої продукції тощо за звітний період. Бухгалтерську інформацію використовують акціонери, інвестори, кредитори та клієнти для оцінки життєздатності організації та її фактичного фінансового стану. Своєю чергою аудитори та податкові органи оцінюють операції, що відображені в обліку, а також здійснюють оцінку правильності податкових відрахувань.

Дані про господарську діяльність підприємства є вхідною інформацією в інформаційних бухгалтерських системах, а вже звіти та показники виступають як вихідна інформація, яка є головною підставою у прийнятті управлінських рішень менеджерами та керівництвом підприємства (рис. 1).

Головною особливістю інформаційних обліково-аналітичних систем є забезпечення у структурі управління достовірного

зворотного зв'язку завдяки автоматизованому первинному обліку та значному спрощенню бухгалтерського супроводу підприємства.

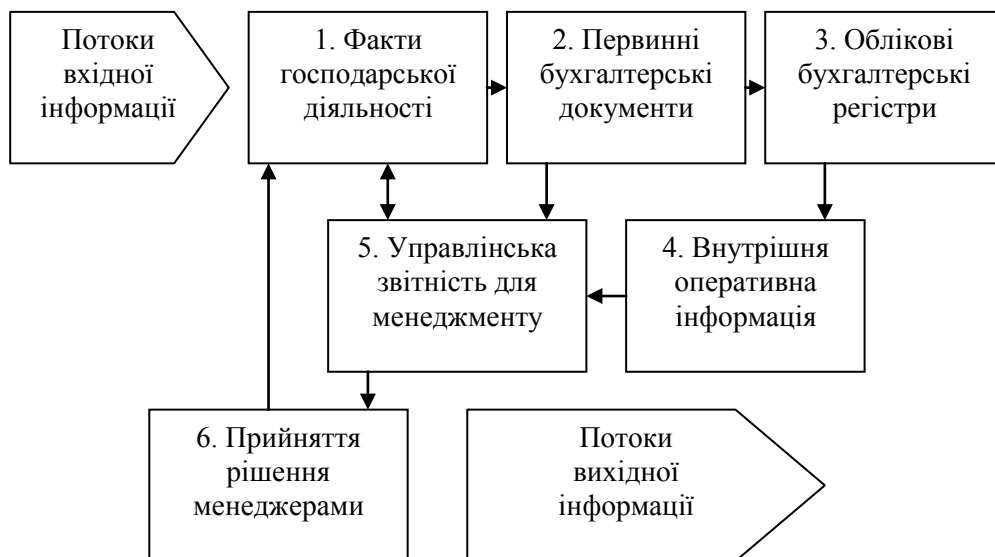

Рис. 1. Схема руху бухгалтерської управлінської інформації*

*Джерело: розробка авторів.

Варто зауважити, що інформаційні бухгалтерські системи для планування дозволяють оперувати інформацією кількісного характеру та слугують основою для аналізу і контролю у виробничій і комерційній діяльності на підприємстві, а також дають можливість прогнозувати розвиток цієї діяльності в різних ситуаціях. Наприклад, на підставі отриманих даних з таких інформаційних систем з'являється можливість за звітний період проводити оцінювання чистого прибутку, необхідної норми прибутку, чистих активів, грошових ресурсів, а також собівартості виробленої продукції тощо.

Важливість інформаційних бухгалтерських систем для забезпечення економічної безпеки підкреслюється тим, що бухгалтерську інформацію можуть використовувати акціонери, інвестори, кредитори та клієнти для оцінювання стабільності підприємства та його фактичного фінансового стану, а також аудитори та податкові органи під час перевірки правильності та унікальності обліку чи податкових відрахувань на законних підставах.

Першими інформаційними бухгалтерськими системами були бухгалтерські комплекси. Вони виконували досить обмежений функціональний ряд і не були зручними у використанні, а вартість їх була досить високою. Як виявилось, навіть сьогодні для середніх і великих підприємств, у деяких випадках, використання подібної програмної продукції може бути доцільним. Досить часто бухгалтерські комплекси застосовуються при автоматизації обліку на складі.

Трохи пізніше побачили світ так звані мінібухгалтерії. Відмінними властивостями цих програм є те, що вести оперативний бухгалтерський облік мають можливість співробітники різної кваліфікації, не звертаючись при цьому до послуг бухгалтера. Найбільш поширені вони у структурах комерційного типу, оскільки вважаються універсальними і можуть бути адаптованими під гідне ведення бухгалтерського обліку в різних секторах економіки.

Інформаційні технології цього класу отримали розвиток в інтегрованих або комплексних бухгалтерських системах. Бухгалтерські програми такого зразка відрізняються особливою досконалістю. Бухгалтерські системи комплексного виду, насамперед, призначаються бухгалтерам з високою кваліфікацією, оскільки вони є досить складними в експлуатації. Зазвичай для того, щоб співробітники могли б досконало володіти такими системами, вони повинні пройти відповідні курси підвищення кваліфікації або мати фахові компетентності. Комплексні системи можуть враховувати потреби досить великих бухгалтерських служб.

На ринку України сьогодні досить поширені такі програмні продукти бухгалтерського обліку, як: BAS Бухгалтерія, Master: Бухгалтерія, А5 Бухгалтерія, Bookkeeper, QuickBooks, Дебет Плюс, Хепі-Бух, SmartFin, Медок, АртЗвіт, Соната та ін. Вони вже налаштовані під системи обліку в Україні, а деякі з них мають адаптацію під міжнародні стандарти фінансової звітності та бухгалтерського обліку.

Варто зазначити, що фінансовий, управлінський та податковий облік є основними елементами комплексної інформаційної обліково-аналітичної системи, спрямованої на підтримку економічної безпеки.

Основними завданнями комплексної інформаційної обліково-аналітичної системи є:

- підтримка стратегічного розвитку та планування, реалізація інвестиційних проєктів;
- обґрунтування рішень щодо ціноутворення;
- надання достовірної та надійної інформації про результати діяльності зацікавленим користувачам для визначення економічної безпеки організації;
- визначення найбільш перспективних напрямів розвитку організації відповідно до потреб зовнішнього середовища.

Створення на підприємстві комплексної інформаційної обліково-аналітичної системи дозволить досягти вимог системності, структури та організації процесу управління підприємством у рамках концепції економічної безпеки.

Системність означає необхідність використання елементів теорії великих систем, системного аналізу в кожному управлінському рішенні. Комплексність в управлінні означає необхідність всебічного охоплення керованої системи, обліку всіх сторін і всіх напрямів. Цей принцип вимагає від керівників служби безпеки набуття навичок аналітико-синтетичного складу мислення.

Комплексна інформаційна обліково-аналітична система створює не тільки інформаційний базис для ефективного управління підприємством, але і дозволяє аналізувати фактори, що загрожують економічній безпеці підприємства і зумовлюють його депресивний стан. Вона включає систему аналізу стану та динаміки розвитку підприємства з метою завчасного попередження загрозованої небезпеки та прийняття необхідних заходів захисту та протидії.

На наш погляд, основними цілями системи аналізу стану та динаміки розвитку підприємства є:

- оцінка стану та динаміки розвитку виробництва підприємства;
- виявлення деструктивних тенденцій та процесів розвитку потенціалу господарювання;
- визначення причин, джерел, характеру, інтенсивності впливу загрозливих факторів на потенціал виробництва;

- прогнозування наслідків дії загрозливих факторів як на потенціал виробництва, так і на сфери діяльності, що забезпечуються продукцією та послугами цього потенціалу;

- системно-аналітичне вивчення ситуації, яка склалася, і тенденцій її розвитку, розробка цільових заходів з попередження загроз підприємству.

З цілей витікає послідовність здійснення аналізу стану та динаміки розвитку підприємства, а саме:

- ідентифікація підприємства – об'єкта аналізу;

- формування системи техніко-економічних показників оцінки економічної безпеки підприємства з урахуванням специфіки його функціонування;

- збирання та підготовка інформації, що характеризує стан об'єкта аналізу;

- виявлення (визначення) факторів, що характеризують перспективні напрями розвитку підприємства;

- моделювання та формування сценаріїв чи стратегій розвитку підприємства;

- розрахунок техніко-економічних показників підприємства на всю глибину прогнозного періоду;

- проведення аналізу показників економічної безпеки підприємства;

- розробка пропозицій щодо попередження та нейтралізації загроз економічній безпеці підприємства.

Варто пам'ятати, що аналіз повинен бути результатом взаємодії всіх зацікавлених служб підприємства. При його здійсненні має діяти принцип безперервності спостереження за станом об'єкта з врахуванням фактичного стану та тенденцій розвитку його потенціалу, а також загального розвитку економіки, політичної ситуації та дії інших загальносистемних факторів. Для впровадження системи аналізу стану і динаміки розвитку підприємства необхідне відповідне методичне, організаційне, інформаційне та технічне забезпечення.

Висновки. Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що економічна безпека підприємства та її незалежність може бути забезпечена, лише якщо будуть окреслені найважливіші

стратегічні напрями забезпечення безпеки бізнесу, побудована чітка логічна схема своєчасного виявлення та ліквідації можливих небезпек та загроз, зменшено наслідки господарського ризику завдяки ефективному використанню інформаційно-аналітичного апарату.

У сучасних перманентних умовах всі інформаційні системи взаємопов'язані і взаємодіють один з одним, а отже і рівень економічної безпеки організації безпосередньо пов'язаний з її фінансовим станом, веденням правильної та обґрунтованої облікової та податкової політики. Це, у свою чергу, допомагає приймати правильні управлінські рішення, на підставі яких коригується стратегія і тактика управління підприємством, розробляються заходи щодо їх реалізації.

Економічну безпеку підприємства, її незалежність та попередження ризиків можливо забезпечити шляхом формування чіткої логічної системи своєчасного виявлення та ліквідації загроз. Керівник компанії повинен постійно володіти інформацією про реальний стан справ на підприємстві з метою забезпечення економічної безпеки.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі мають стати дослідження щодо впливу елементів облікової політики на економічну безпеку підприємства в умовах воєнного стану в Україні та вдосконалення облікової, податкової та управлінської систем як факторів забезпечення економічної безпеки від зовнішніх загроз.

Список використаних джерел:

1. Акімова Н. С., Топоркова О. В., Євлаш Т. О. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2017. Вип. 1. С. 37-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2017_1_6 (дата звернення: 05.01.2023).
2. Бенько М. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : підручник. Київ, 2021. 560 с.
3. Василішин С. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління активами в системі економічної безпеки підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 26(1). С. 34-39. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_26\(1\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_26(1)__8) (дата звернення: 05.01.2023).
4. Вінічук М. В. Обліково-аналітичне забезпечення лізингових операцій у контексті зміцнення економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна*. 2017. Вип. 2. С. 151-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_e_2017_2_19 (дата звернення: 05.01.2023).

5. Гнатюк Т. М., Мельник Н. Б., Банашкевич Т. П. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2016. Вип. 12(2). С. 193-199. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2016_12\(2\)__26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2016_12(2)__26) (дата звернення: 05.01.2023).
6. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання як об'єкт наукових досліджень. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2011. № 1. С. 146-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uprv_2011_1_24 (дата звернення: 05.01.2023).
7. Іващенко Г. А. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки. *Молодий вчений*. 2018. № 2(2). С. 719-722. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(2\)__66](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(2)__66) (дата звернення: 05.01.2023).
8. Мірошник В. В. Обліково-аналітичне забезпечення матеріально-технічної та інвестиційної складових економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ*. 2015. № 8. С. 175-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_8_27 (дата звернення: 05.01.2023).
9. Петряєва З. Ф., Іващенко Г. А. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки: навч.-практ. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 242 с.
10. Штангрет А. М. Обліково-аналітичне забезпечення процесу гарантування економічної безпеки підприємства. *Наукові записки: Української академії друкарства*. 2013. № 2. С. 58-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2013_2_10 (дата звернення: 05.01.2023).

References:

1. Akimova, N., Toporkova, O., Yevlash, T. (2017). Accounting and analytical support for the economic security of the enterprise. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh [Economic strategy and prospects for the development of the sphere of trade and services]*, vol. 1, pp. 37-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2017_1_6 (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).
2. Benko, M. (2021). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Accounting and analytical support of economic security of the enterprise]*. Kyiv, 560 p. (in Ukr.).
3. Vasylyshyn, S. (2019). Accounting and analytical support of asset management in the system of economic security of enterprises. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriiia : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo [Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and world economy]*, vol. 26(1), pp. 34-39. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_26\(1\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_26(1)__8) (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).
4. Vinichuk, M. (2017). Accounting and analytical support of leasing operations in the context of strengthening the economic security of the enterprise. *Naukovyj visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnurishnikh sprav. seriiia ekonomichna [Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. economic series]*, vol. 2, pp. 151-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_e_2017_2_19 (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).
5. Hnatyuk, T., Melnyk, N., Banashkevich, T. (2016). Accounting and analytical support for the economic security of the enterprise. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu [Actual problems of the development of the economy of the region]*, vol. 12(2), pp. 193-199. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2016_12\(2\)__26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2016_12(2)__26) (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).
6. Hnylytska, L. (2011). Accounting and analytical support for the functioning of the economic security system of business entities as an object of scientific research. *Upravlinnia proektamy ta*

ФІНАНСИ, ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

rozvytok vyrobnytstva [Project management and production development], vol. 1, pp. 146-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uprv_2011_1_24 (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).

7. Ivashchenko, G. (2018). Accounting and analytical provision of economic security. *Molodyj vchenyj [Young scientist]*, vol. 2(2), pp. 719-722. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(2\)_66](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(2)_66) (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).

8. Miroshnyk V. (2015) Accounting and analytical support of material, technical and investment components of economic security of economic entities. *Biznes Inform [Business Inform]*, vol. 8. pp. 175-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_8_27 (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).

9. Petryaeva, Z., Ivashchenko, G. (2017). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky [Accounting and analytical provision of economic security]*. Kharkiv, 242 p. (in Ukr.).

10. Shtangret A. (2013) Accounting and analytical support of the process of guaranteeing the economic security of the enterprise. *Naukovi zapysky: Ukrain's'koi akademii drukarstva [Scientific Notes: Ukrainian Academy of Printing]*, vol. 2, pp. 58-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2013_2_10 (Accessed 05 January, 2023) (in Ukr.).